

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM

Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola

Minősegbiztosítási Terv

Budapest, 2018. március

A doktori képzés és fokozatszerzés minősegbiztosításának elveit és módszereit elsősorban a BME Doktori és Habilitációs Szabályzat (BME DHSZ), a BME Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (BME TVSZ), valamint a Doktori Iskola működési szabályzata rögzíti. Az alábbiak részben ezekkel átfedő, részben ezeken túlmutató követelményeket ismertetünk, nem kitérve viszont a kapcsolódó jogszabályokban megjelenő kötelező minősegbiztosítási elemekre (2015. évi CCVI törvény [a nemzeti felsőoktatásról](#), a doktori iskolákról, a doktori eljárás rendjéről és a habilitációról szóló [387/2012. \(XII.19.\) Kormányrendelet](#), valamint a MAB doktori képzésre vonatkozó határozatait).

A Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola (továbbiakban: Doktori Iskola) jelen minősegbiztosítási szabályzata a doktori képzés és a fokozatszerzés hat kiemelt fázisának szabályozásán keresztül kívánja elérni, hogy a Doktori Iskola egészének minősege stabil és magas szintű legyen. E kiemelt fázisok: doktori témák meghirdetése, felvétel a doktori képzésre, doktori képzés, hallgatói előrehaladás monitoringja, PhD fokozatszerzés követelményei, PhD fokozatszerzési eljárás.

Doktori témák meghirdetése

(1) A Doktori Iskola évente (január-február) PhD **témajavaslatokat** kér be a képzésben részt vevő szervezeti egységektől, valamint az együttműködő intézményektől. Az egyes témajavaslatokhoz meg kell adni a **témakiírók** adatait is. A témakiírókkal szembeni általános követelmény, hogy a doktori fokozatuk megszerzésétől számított legalább 2 évi szakmai gyakorlattal kell rendelkezniük, illetve egy témavezető egyidejűleg legfeljebb 3 doktorandusz munkáját irányíthatja.

(2) A témakiírókkal szemben kiemelt elvárás az aktív kutatói tevékenység: a téma meghirdetését megelőző 5 év tudományos közleményeinek mutatói jelentősen haladják meg a Doktori Iskola fokozatszerzéshez előírt publikációs követelményeit. A témakiírók *korábbi témavezetéseinek értékelésével* el kell kerülni, hogy a hallgatók sorozatosan eredménytelen témavezetést nyújtó oktatók irányítása alá kerüljenek.

(3) A doktori témát, és a témakiíró személyét a Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Doktori Iskola Tanácsa (továbbiakban: DIT) hagyja jóvá, amely tanács tagsága kiemelkedően magas szakmai-tudományos elvárásokat teljesít (ld. a Doktori Iskola működési szabályzata). Külső témavezetés (és ezen belül a külső kutatóhelyen megvalósuló témavezetés) a Doktori Iskolával együttműködési megállapodást kötött intézményekben lehetséges, ahol a szerződés alapján biztosított a kutatás szellemi és infrastrukturális háttere, és rendezett a hallgató foglalkoztatásra irányuló jogviszonya. Ilyen esetekben a DIT belső konzulens jelöl ki. Ha a kutatási téma indokolja, akkor a DIT javaslata és az EHBTD hozzájárulása alapján meghívott témavezető kérhető fel, feltéve hogy a doktorandusz munkáját az egyetemen végzi, és konzulens van kijelölve mellé. Részmunkaidős foglalkoztatás esetén is csak meghívott

témavezetőként lehet doktori témát kiírni. A meghívott témavezetőnek is teljesítenie kell a (2) és (3) szerinti követelményeket.

(4) A DIT által jóváhagyott, meghirdetésre kerülő doktori témák és a témavezetők adatlapjai megtekinthetők a www.doktori.hu lapon és a Doktori Iskola honlapján. A felvételi követelményekről és a Doktori Iskolába felvettek névsoráról rendszeresen megújított, nyilvános tájékoztató található a Doktori Iskola honlapján.

(4) Témavezetővé válik az a témakiíró, akinek a meghirdetett témájára jelentkező hallgató felvételt nyer és beiratkozik a doktori iskolába. Minden doktoranduszhoz egy és csak egy témavezető tartozik, aki teljes felelősséggel irányítja és segíti a témán dolgozó doktorandusz tanulmányait, kutatási munkáját, illetve a doktorjelöltek fokozatszerzésre való felkészülését. Kettős témavezetés csak nemzetközi együttműködés keretében végzett képzés, vagy interdiszciplináris kutatási téma esetén lehetséges a DIT által elfogadott és az EHBĐT előzetes hozzájárulásával meghirdetett témakiírás alapján. Egy témavezetőhöz csak *különlegesen indokolt esetben*³ tartozhat 3-nál több³ doktorandusz hallgató.

Felvétel a doktori képzésre

(1) Doktori képzésbe csak a www.doktori.hu lapon országosan meghirdetett témakiírásokra történő jelentkezéssel, sikeres felvételi bizottsági meghallgatás után lehet bekerülni. A Doktori Iskola évente (április) kibocsátja a felvételi **pályázati felhívást**, amely tartalmazza a témakiírásokat, valamint a doktori képzésbe történő felvétel formai és tartalmi követelményeit. A felvételi meghallgatás (június) célja a megfelelő felkészültség ellenőrzése és rangsorolt felvételi javaslat készítése. A felvételi a DIT által kijelölt Felvételi Bizottság előtt zajlik. A felvételi vizsgán akkor vehet részt a jelentkező, ha a javasolt téma témavezetője és a témavezető kutatóhelye (tanszék, ill. külső intézmény) a fogadókészségről írásban jóváhagyólag nyilatkozik. A felvétel formai követelménye a legalább jó minősítésű egyetemi diploma, valamint a megfelelő nyelvtudás igazolása.

(2) A felvételi folyamatot a Doktori Iskola és a Kar több munkatársa és testülete ellenőrzi: A Felvételi Bizottság jelentése alapján a DIT javaslatot tesz a Kar Dékánjának a felvételre, valamint az állami ösztöndíjak odaítélésére. A felvételi döntéseket a Kar Dékánja hozza meg.

Doktori képzés

(1) A doktori képzés tantárgyaitól, illetve a képzés esetleges tartalmi változásairól a DIT – minden félév előtt – dönt. A tematika legalább háromévenként felülvizsgálandó.

(2) A Doktori Iskola oktatóinak alkalmasságát a DIT folyamatosan ellenőrzi: A Doktori Iskola oktatói csak azok a tudományos fokozattal rendelkező oktatók és kutatók lehetnek, akiket – a doktori iskola vezetőjének javaslatára – a DIT adott időszakra alkalmasnak tart a doktori iskola keretében oktatási, kutatási és témavezetői feladatok ellátására. A doktori iskola oktatóinak adatai megjelennek az iskola ODT adatbázisában, és amennyiben valaki több doktori iskolában is oktat, az ODT adatlapján nyilatkozik arról, hogy melyik doktori iskolához hány százalékban tartozik.

(3) A Doktori Iskola aktuális képzési tervéről, illetve tantárgyaitól és oktatóiról rendszeresen megújított, nyilvános tájékoztató található a Doktori Iskola honlapján.

Hallgatói előrehaladás monitoringja

(1) A DIT külön is figyelemmel kíséri a hallgatók tudományos teljesítményeinek azon elemeit, amelyek majd a fokozatszerzési eljárás megindításához szükségesek lesznek.

(2) A DIT értékelése alapján a Kar Dékánja a tanulmányaikban vagy kutatómunkájukban nem megfelelően haladó államilag támogatott hallgatókat átsorolhatja az önköltséges képzésbe (BME TVSZ 74. § 1).

(3) A Doktori Iskola az Egyetemen alkalmazott egységes monitoring eljárással nyomon követi a fokozatot szerzett hallgatók életútját. Ennek eredményét a Doktori Iskola időszakos önértékeléseiben a www.doktori.hu adatbázisában hozza nyilvánosságra. Az önértékelés tartalmazza a képzésre vonatkozó egyéb statisztikai adatokat is (hallgatói létszámadatok, átlagos fokozatszerzési idő, fokozatszerzési arány stb.).

PhD fokozat követelményei

(1) A doktori fokozat általános követelményeit a BME DHSZ részletesen szabályozza.

(2) A fokozat megszerzéséhez – a BME DHSZ 17. § szerint – a tudományági Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (HBDT) által kidolgozott, a szakterület sajátosságait is figyelembe vevő, részletes doktori követelményrendszernek is eleget kell tenni. Ezek a Doktori Iskola honlapján keresztül nyilvánosságra kerülnek.

(3) A HBDT által kidolgozott fokozatszerzési követelményrendszert – a BME DHSZ 7. § (7) szerint – az EBDT is jóváhagyja. A fokozatszerzési követelményrendszer kiemelt részét a fokozatszerzés publikációs követelményei képezik. A Doktori Iskola részletes publikációs követelményrendszerét a DIT évente felülvizsgálja, és szükség szerint javaslatot tesz a HBDT-nek a módosításra.

(4) A doktori képzés fontos állomása a 4. félév végi komplex vizsga. A komplex vizsgát nyilvánosan, bizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság legalább három tagból áll, a tagok legalább egyharmada nem áll foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban a doktori iskolát működtető intézménnyel. A vizsgabizottság elnöke egyetemi tanár vagy Professor Emeritus vagy MTA doktora címmel rendelkező oktató, kutató. A vizsgabizottság valamennyi tagja tudományos fokozattal rendelkezik. A vizsgabizottságnak nem lehet tagja a vizsgázó doktorandusz témavezetője. A témavezető meghívottként (de nem szavazati jogú tagként) szintén jelen van a komplex vizsgán (esetleges távollétében a doktorandusz tevékenységéről egy írásbeli összefoglalót nyújt be a bizottságnak a vizsgát megelőzően).

(5) A követelményrendszer (MAB előírás szerint) része a Doktori Iskola Működési Szabályzatának, így elérhető a www.doktori.hu adatbázisban, de közvetlenül is elérhető a Doktori Iskola, illetve az Egyetem és a Kar honlapján keresztül.

Fokozatszerzési eljárás

(1) A fokozatszerzési eljárás szabályait részletesen ismerteti a BME DHSZ 16. § - 24. §. Az eljárást lefolytató testület a Gazdálkodás- és Szervezéstudományi Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (HBDT), amelynek tagjai a tudományág magasan kvalifikált szakemberei: a tagok kétharmada egyetemi tanár, a testület tagjainak legalább egy harmada nem a BME-n teljes munkaidőben közalkalmazotti jogviszonyban foglalkoztatott szakember.

(2) A doktori értekezést benyújtás előtt munkahelyi vitára kell bocsátani. A vitában a dolgozatot egy belső és egy külső opponens értékeli. Az opponensek legalább doktori fokozattal rendelkeznek. A vita lefolyását és különösen az értekezés módosításával kapcsolatos véleményeket, megállapításokat jegyzőkönyvben kell rögzíteni. A jegyzőkönyv mellékletét képezik az opponensi vélemények. A munkahelyi vita végén a vitát levezető elnök és a két opponens az értekezést értékeli: a) változtatások nélkül benyújtható, b) kisebb módosításokkal benyújtható, c) jelentős átdolgozás után benyújtható, d) nem fogadható el. Az értekezés jelentős átdolgozása, illetve elutasítása esetén a munkahelyi vitát ismét le kell folytatni.

(3) Az értekezés benyújtása után – a HBDT által kijelölt – Bíráló Bizottság tagjai hozzáférést kapnak a teljes eljárási anyaghoz. Az opponensek személye a bírálatok elkészültéig nem nyilvános. A Bíráló Bizottság tagjai az opponensi véleményeket mindkét bírálat beérkezése után, a jelölt erre adott válaszait pedig legkésőbb a védelem előtt egy héttel elektronikus formában kapják meg. A nyilvános vita meghirdetésekor az értekezés, a téziszfüzet és az opponensi vélemények nyilvánosságra kerülnek a www.doktori.hu lapon és a Doktori Iskola honlapján.

(4) A bírálókhoz kiküldött értekezés utólag nem módosítható. Amennyiben a Bíráló Bizottság szakmailag hibás állításokat kifogásol, vagy nem fogad el tézispontokat, akkor a bizottsági jegyzőkönyv erre vonatkozó részét a disszertációhoz csatolják (elektronikus formában is), és a megvédett értekezés ezzel a kiegészítéssel kerül nyilvánosságra (könyvtár, repozitórium).

Záró megjegyzések

A Doktori Iskola minőségbiztosítási szabályzatának egyes pontjaival az alábbi minőségbiztosítási elvek kiemelt érvényesülését kívánja elérni:

(1) A szakmai kontroll elve. A doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a nemzetközi és hazai szakmai–tudományos közvélemény kontrollját.

(2) A tudományetikai követelmények figyelembevételének elve. A minőségirányítási rendszer kialakítása és működtetése során érvényesíteni kell a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Bizottságának állásfoglalásait.

(4) A nyilvánosság elve. A minőségbiztosítási rendszer főbb fázisai a szakmai és tudományos közvélemény számára széles körűen nyilvánosak legyenek.

(5) A visszacsatolás elve. A doktori képzésben részt vevő oktatók, témavezetők és a Doktori Iskola különböző tanácsainak tagjai folyamatos visszajelzést kapjanak tevékenységük színvonaláról, és legyen lehetőségük a tapasztalataik visszacsatolására.

(6) A minőség központúság elve. A minőségirányítási rendszer kialakításával és működtetésével el kívánjuk érni, hogy mind hallgatóink, mind oktatóink igény szintje folyamatosan növekedjék önmagukkal és környezetükkel szemben, ugyanakkor váljon értékrendjük integráns részévé a tudománnyal szembeni alázat, gondolkodásuk egyik alappillérekévé a kezdeményezőkészség és a kreativitás.

(7) A szellemi tulajdon védelmének elve. A minőségirányítási rendszer fejlesztésének is hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az egyetemi doktori képzés a jövőben is álljon teljes

összhangban az Európai Uniónak és a Magyar Köztársaságnak a szellemi tulajdon védelmére irányuló törekvéseivel.

(8) Az egyéni felelősség érvényesítésének elve. Egy tudományos iskola kialakítása és működtetése csapatmunka, de ez csak akkor lehet sikeres, ha egyértelműen tisztázott, kinek mi a feladata és felelősségi köre a képzés és kutatás folyamatában.

(9) A folyamatok dokumentálásának elve. A doktori képzéssel kapcsolatos valamennyi döntési pontról készüljön dokumentáció. A dokumentáció ellenőrzése a minőségirányítási rendszer alapvető feladata. A doktori képzés egészén belül fontos célkitűzés, hogy a képzésben érintett oktatók adminisztratív terhelése ne növekedjék a minőségirányítási rendszer kialakítása és működtetése folyamán.

Budapest, 2018. március